

RĪGĀ

2021. gada 18. oktobrī
Nr. 1-24/139_e

Finanšu un kapitāla tirgus komisijai

Informācijai:
Finanšu ministrijai
Tieslietu ministrijai
Datu valsts inspekcijai

Visiem adresātiem paziņošanai e-adresē

Par rokasgrāmatas nodaļas saskaņošanu

Latvijas Finanšu nozares asociācija (turpmāk – Asociācija) ir izskatījusi Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (turpmāk – Komisija) izstrādāto 2020. gada 17. jūlija ieteikumu Nr.100 "Ieteikumi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas (turpmāk – NILLTPFN) un sankciju riska pārvaldīšanas iekšējās kontroles sistēmas izveidei un klientu izpētei" 5. sadaļas "Fizisko personu datu apstrāde NILLTPFN un sankciju ievērošanas jomā" projektu (turpmāk – Rokasgrāmatas 5. sadaļas projekts) un informē, ka nesaskaņo tā tālāko virzību ievērojot šādus iebildumus.

Rokasgrāmatas 5. sadaļas projekta 287.2 punktā norādīts, ka kredītiestāžu veiktā datu apstrāde Datu regulas 6. panta 1. punkta "e" apakšpunkta ietvaros atbilst situācijai, kad datu apstrāde tiek veikta, lai realizētu uzdevumu sabiedrības interesēs. Norādīts, ka Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulas (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (turpmāk - Datu regula) 6. panta 1. punkta "e" apakšpunktam ir plašs piemērošanas potenciāls, tādēļ katrā konkrētajā gadījumā šī norma ir jāinterpretē šauri un jāveic datu apstrādes samērīguma izvērtējums, identificējot gan attiecīgās sabiedrības intereses un oficiālās pilnvaras, gan nosakot apstrādājamo datu veidus un apjomu. Šajā punktā minēta arī virkne faktoru, kas pārzinim jāņem vērā, veicot sabiedrības interešu novērtējumu. Asociācija norāda, ka saskaņā ar Datu regulas 6. panta pirmajā un trešajā daļā noteikto - ja apstrāde ir vajadzīga, lai izpildītu uzdevumu, ko veic sabiedrības interesēs, minēto apstrādes pamatu nosaka ar Savienības tiesību aktiem vai dalībvalsts tiesību aktiem, kas piemērojami pārzinim. Papildus norādāms arī, ka saskaņā ar Fizisko personu datu apstrādes likuma 25. panta pirmo daļu datu apstrāde, kas veicama, lai izpildītu uz pārzini attiecināmu uzdevumu, ko pārzinis veic sabiedrības interesēs, ir jānosaka attiecīgo jomu regulējošos normatīvajos aktos. Minētajos tiesību aktos *inter alia* iespējams ietvert konkrētus noteikumus, lai pielāgotu Datu regulas noteikumu piemērošanu. **Tāpat minētajā normā noteikts, ka Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem jāatbilst sabiedrības interešu mērķim un ir jābūt samērīgiem ar izvirzīto leģitīmo mērķi.** Ievērojot minēto, samērīguma izvērtējums, identificējot gan attiecīgās sabiedrības intereses, gan nosakot apstrādājamo datu veidus un apjomu, ir likumdevēja, nevis datu pārziņa uzdevums. Datu pārzinis šādos gadījumos paļaujas, ka likumdevējs ir izpildījis tam noteiktos pienākumus un,

nosakot datu apstrādi sabiedrības interesēs, ir veicis samērīguma izvērtējumu. Gadījumā, ja datu subjekts apšaubu datu apstrādes, kas tiek veikta sabiedrības interesēs samērīgumu, datu subjektam šādos gadījumos ir iespēja iesniegt konstitucionālo sūdzību jeb pieteikumu Satversmes tiesā, attiecīgi apšaubot normatīvā akta, ar kuru datu apstrādes pamats noteikts, atbilstību Latvijas Republikas Satversmē ietvertajām pamattiesībām. Savukārt, ja datu subjekts, pamatojoties uz viņa īpašo situāciju, iebilst pret datu apstrādi sabiedrības interesēs, datu subjekts var ar pieprasījumu vērsties pie pārziņa atbilstoši Vispārīgās datu aizsardzības regulas 21. pantam. Pārziņa atbildībā nav un nevar būt likumdevēja gribas atbilstības vērtēšana vai precizēšana. **Asociācija uzsver, ka Rokasgrāmatas 5. sadaļas projektā ietvertā interpretācija minētajā daļā neatbilst ne Datu regulā ietvertajām prasībām, ne Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas pamatnostādņēm. Asociācijas rīcībā nav informācijas, ka līdzvērtīga prasība tiktu piemērota citās Eiropas Savienības dalībvalstīs, turklāt līdz šim nav tikusi izvirzīta arī nevienā citā jomā, tajā skaitā attiecībā uz publiskā sektora iestādēm, kas vairumā gadījumu datu apstrādi veic pildot juridisko pienākumu vai arī sabiedrības interesēs.** Ņemot vērā iepriekš minēto, Asociācija lūdz Rokasgrāmatas 5. sadaļas projekta 287.2 punktu precizēt atbilstoši spēkā esošajām normatīvo aktu prasībām, svītrojot tos nosacījumus, kuri vērsti uz likumdevēja pienākumu pārlikšanu uz datu pārziņiem.

Rokasgrāmatas 5. sadaļas projekta 5.11 nodaļā noteikta Datu valsts inspekcijas kompetence, norādot, ka kompetencē ir personas datu apstrādes vispārīga uzraudzība, un kontrolei pakļautā datu apstrāde aprobežojas tieši ar pašu personas datu izmantošanu, bet ne ar kontekstu, kādā personas dati tiek izmantoti. Asociācija vērš uzmanību, ka kontekstu, kādā personu datu apstrāde tiek veikta, nav iespējams nošķirt un izolēt no personu datu apstrādes procesu izvērtēšanas, jo tieši konteksts, kādā personas dati tiek izmantoti, norāda, kādi riski jāņem vērā un kādi tehniskie un organizatoriskie pasākumi šo risku mazināšanai jāpiemēro. Datu valsts inspekcijai kā uzraudzības iestāde attiecīgo informāciju saņemot, nodrošina, ka tiek ievēroti normatīvie akti. Datu valsts inspekcija pārziņa normatīvo aktu mērķi un prasības, turklāt kā ikviens savās darbībās respektē NILLTPFN likuma 38. pantā ietverto *tipping-off* principu. Neizprotami, kā tieši nodrošinās, ka Datu valsts inspekcija, nepārzinot datu apstrādes kontekstu, varētu izvērtēt datu apstrādi NILLTPFN jomā. **Asociācija lūdz Datu valsts inspekcijas kompetences aprakstu precizēt, tajā skaitā nodrošinot, ka Rokasgrāmatas 5. sadaļas projektā tiek risināts viens no būtiskākajiem uzdevumiem samērīgas pieejas nostiprināšanas ietvaros, proti, tiek izskaidrots, kā tieši gadījumos, kuros datu apstrādes konteksts ir saistīts ar NILLTPFN un sankciju ievērošanu, tiks izvērtēta datu apstrāde.** Nepieciešams aprakstīt kārtību, kādā nodrošināsim vienotu izpratni par katra regulatora kompetences robežām un padarīsim datu subjektam un datu pārziņim labāk un vienkāršāk izprotamu atbilstošākā rīcības modeļa izvēli personas tiesību īstenošanai un aizsardzībai.

Papildus pievienojam Asociācijas ierosinājumus komentāru un labojumu veidā Rokasgrāmatas 5. sadaļas projektā.

Asociācija pateicas Komisijai un Datu valsts inspekcijai par rūpīgo darbu un cieņpilno sadarbību, kā arī aicina rast atbilstošu un proporcionālu risinājumu izklāstītajam. Asociācija neapšaubāmi sniegs nepieciešamo atbalstu atbilstošāka risinājuma izstrādē.

Ar cieņu

valdes priekšsēdētāja

Sanita Bajāre

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU